

Välkommen till arbetslivet!

Introduktion till yrken och
arbetsmarknaden

Viktiga ord att kunna

Yrke

Yrke man utbildat sig till/arbetar med.

Arbetsplats

Den fysiska platsen där man utför sitt arbete, t.ex. ett kontor eller ett sjukhus.

Anställning

Anställningsavtal: arbetsgivare & arbetstagare.

Arbetsuppgifter

De specifika saker man gör under en arbetsdag.

Yrken för män och kvinnor

Förr i tiden

I äldre svenska fanns det ofta olika ord för män och kvinnor.

- **Sjuksköterska** (kvinna)
- **Sjukvårdare** (man)
- **Lärlarinna** (kvinna)
- **Lärare** (man)

Idag i Finland

Idag använder vi nästan alltid **samma ord** för alla, oavsett kön. Vi säger:

- **En lärare**
- **En läkare**
- **En kock**
- **En chaufför**

Det är modernt och jämställt!

Uttalstips: Yrken

Svenska ord som slutar på **-are** har betoningen på den första stavelsen.

Öva på att säga:

- **Lär**-are
- **Läk**-are
- **Snick**-are
- **Bag**-are

Hör du hur rösten går upp i början?

Diskutera! 🙋 🙋 💬

Vad har du jobbat med?

Berätta för din kompis om dina tidigare erfarenheter. Vad har du arbetat med i Finland eller i andra länder?

Diskutera! 🧑🏻 🧑🏻 💬

Du kanske sade...

Jag har jobbat som servitör.

Jag arbetade på ett kontor i fem år.

Jag har ingen yrkeserfarenhet ännu.

Jag har jobbat inom städning.

Sociala frågor

När vi träffar nya människor i Finland
frågar vi ofta:

'Vad jobbar du med?'

Man kan också fråga:

'Vad gör du till vardags?'

'Vad har du för yrke?'

Matcha orden med definitionerna

1.

Mekaniker

a) Serverar mat på restaurang

2.

Läkare

b) Gör rent i lokaler

3.

Servitör

c) Hjälper sjuka människor

4.

Städare

d) Lagar bilar och maskiner

Matcha orden med definitionerna

1.

Mekaniker

d) Lagar bilar och maskiner

2.

Läkare

c) Hjälper sjuka människor

3.

Servitör

a) Serverar mat på restaurang

4.

Städare

b) Gör rent i lokaler

Vår kursresa

Vi tittar närmare på flera branscher:

- **Service & Hotell**
- **Restaurang**
- **Transport & Logistik**
- **IT & Kontor**
- **Industri & Mekanik**

Anställningsformer i Finland

1

Fast anställning

Gäller tills vidare. Det är den tryggaste formen.

2

Visstidsanställning

Arbetet har ett slutdatum, t.ex. ett sommarjobb.

3

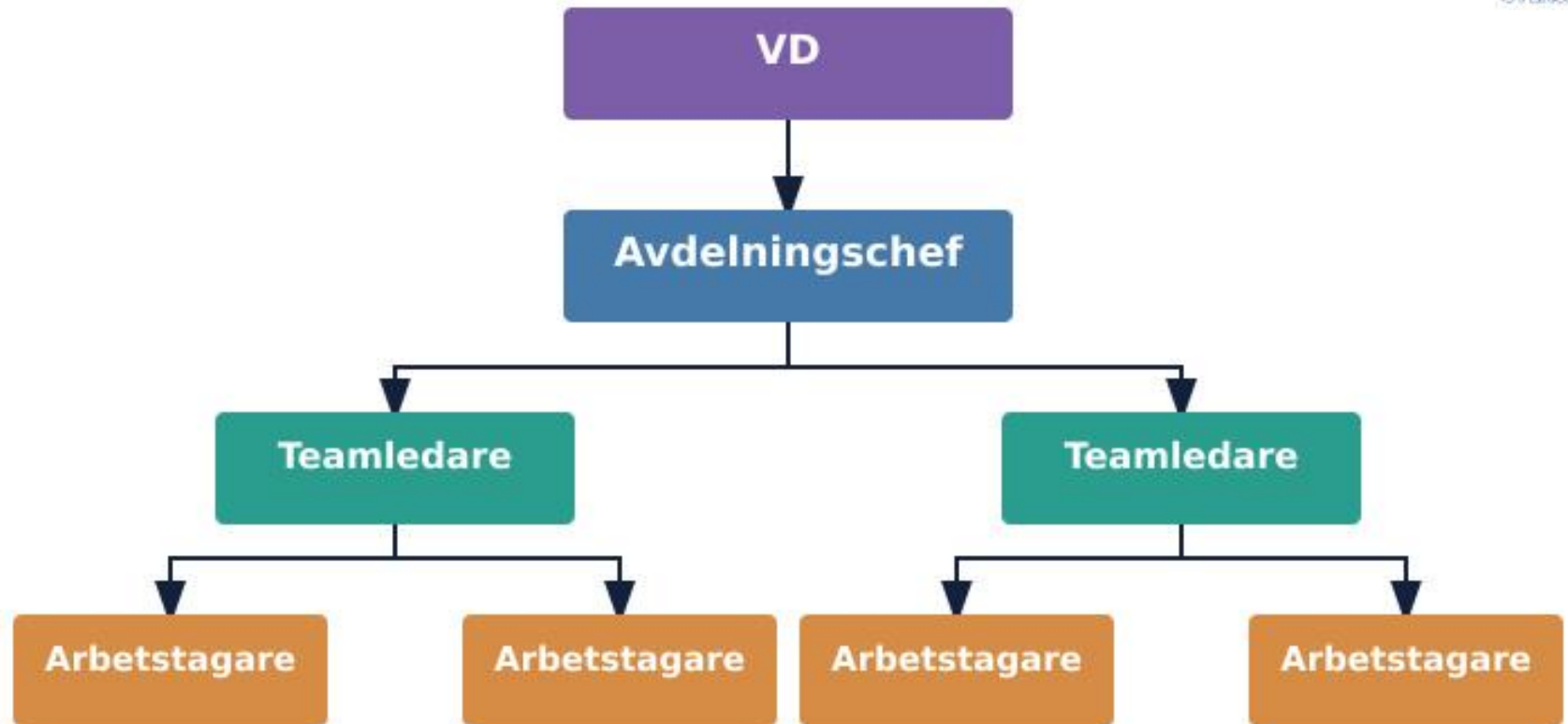
MDH	08:12	12:48	13:34	20:16	08:05	12:11	08:00
YAR	08:18	12:30	12:32	20:12	08:02	12:00	08:00
WFO	08:11	12:33	13:16	20:48	08:02	12:03	08:00
THU	08:07	12:23	13:08	20:08	08:42	12:00	08:00
FR	08:16	12:33	13:16	20:24	08:40	12:18	08:00
ED	08:00	08:00	08:00	08:00			
Sum	08:09	08:00	08:08	08:08	03:40:16	11:01:16	43:00:16
TOTAL							

Total Overtime Hours:	11:01
Total Regular Hours:	42:08
Overtime Rate Per Hour:	\$75
Regular Rate Per Hour:	\$10
Total Regular Pay:	\$420.80
Total Overtime Pay:	\$117.15
Total Pay:	\$537.95

Deltid

Man jobbar mindre än 40 timmar i veckan.

Arbetsplatsens struktur

Vem är vem på jobbet?

Arbetsgivare

Den som ger dig jobb och betalar lön.

Arbetstagare

Du, som utför arbetet.

Kollega

De andra personerna som jobbar på samma ställe som du.

Vad kallas det?

Om du jobbar på ett kontrakt som har ett slutdatum, vad har du för anställning?

1. Fast anställning

2. Visstidsanställning

3. Svartarbete

4. Arbetslös

Vad kallas det?

Om du jobbar på ett kontrakt som har ett slutdatum, vad har du för anställning?

1. Fast anställning

2. Visstidsanställning

3. Svartarbete

4. Arbetslös

Servicebranschen

Här arbetar du med människor och ger god service.

Vanliga yrken: Receptionist, Butiksbiträde, Kundtjänstmedarbetare.

Hur får man ett jobb?

Hitta annonser

Leta på nätet efter lediga platser.

Skriv din CV

Berätta om vad du kan och vad du har gjort.

Intervju

Träffa arbetsgivaren och svara på frågor.

Sant eller falskt och varför?

I Finland säger man alltid 'Lärlarinna' om en kvinnlig lärare.

SANT

FALSKT

Sant eller falskt och varför?

I Finland säger man alltid 'Lärlarinna' om en kvinnlig lärare.

Varför är det så?

- a) Det är gammaldags, idag använder vi 'lärare' för alla.
- b) Man använder bara ordet för chefer.

Transport och Logistik

Att vara på väg

Inom transport kör man ofta fordon eller hanterar varor.

Yrken:

- Lastbilschaufför
- Bussförare
- Lagerarbetare

Arbetstiderna kan variera mycket, med natt- och helgpäss.

Snabbkoll på ord

Fråga 1:

Vad är motsatsen till arbetsgivare?

Fråga 2:

Vad kallas en person som jobbar på samma ställe som du?

Fråga 3:

Vad jobbar en mekaniker med?

Snabbkoll på ord

Svar 1:

Arbetstagare

Svar 2:

Kollega

Svar 3:

Bilar eller maskiner

Arbetstider

Heltid

I Finland och Sverige är en vanlig arbetsvecka ca **37.5 - 40 timmar**.

Man jobbar ofta måndag till fredag, klockan 08:00 till 16:00.

Skiftarbete

Inom t.ex. vård, transport och industri jobbar man ofta **skift**.

Det betyder att man kan jobba morgon, kväll eller natt.

Fyll i luckorna

Jag jobbar som _____ på ett stort sjukhus. Mina _____ är att hjälpa patienter.

Ordbank

sjuksköterska, arbetsuppgifter, bil, kontor

Fyll i luckorna

Jag jobbar som **sjuusköterska** på ett stort sjukhus. Mina **arbetsuppgifter** är att hjälpa patienter.

Ordbank

sjuusköterska, arbetsuppgifter, bil, kontor

Industri och Mekanik

Här jobbar man ofta med händerna och maskiner.

- **Verktyg:** Skruvmejsel, hammare, svets.
- **Kläder:** Skyddskläder och hjälm är viktigt för säkerheten.
- **Miljö:** Fabrik eller verkstad.

Vad är rätt ordning?

Vilken ordning är mest logisk när man söker jobb?

Läs arbetsplatsannonsen

Skicka in ditt CV

Skriv under kontraktet

Gå på anställningsintervju

Vad är rätt ordning? 🥚

Vilken ordning är mest logisk när man söker jobb?

Läs arbetsplatsannonsen

1.

Skicka in ditt CV

2.

Gå på anställningsintervju

3.

Skriv under kontraktet

4.

IT och Kontor

Många vuxna jobbar på kontor. Här använder vi mycket teknik.

- **Programmerare:** Skriver kod för datorer.
- **Administratör:** Håller ordning på papper och bokningar.
- **Utrustning:** Dator, telefon, kaffemaskin.

Var kreativ

Min framtida arbetsplats

Rita hur din perfekta arbetsplats ser ut. Är det utomhus? På ett kontor? I ett kök? Skriv namnet på 3 föremål du behöver för att jobba där (t.ex. 'Dator', 'Kniv', 'Bil').

Du behöver:

Papper, pennor

Sant eller falskt

En kollega är samma sak som en chef.

SANT

FALSKT

Sant eller falskt

En kollega är samma sak som en chef.

FALSKT

En kollega är en person på samma nivå som du, medan en chef leder arbetet.

Sammanfattning

- Skillnaden på yrke och arbetsplats.
- Hur man pratar om jobb socialt.
- Att svenska yrkestitlar oftast är könsneutrala.
- Olika branscher vi ska studera.

